

VERGİ CENNETLERİ NİN SUNDUĞU BAZI VERGİ VE YATIRIM AVANTAJLARI

Erkan YETKİNER

E. Baş Hesap Uzmanı , YMM

Yabancı sermayenin vergi cennetlerini seçmesinin bir çok nedeni olduğunu daha önceki yazımızda belirtmiş¹ ve yabancı sermayenin vergi cenneti ülkeleri tercih nedenlerine yer vermiştik. Yabancı sermayenin sözkonusu vergi cennetlerini seçmelerinin bir kaç nedenine kısaca değinmek gerekirse, vergi cenneti ülkelerinin düşük veya sıfır oranlı vergi uygulamaları, döviz üzerinde herhangi bir kısıtlamaya gitmemeleri ve en önemlisi de ülkelerinde yabancı sermayeye ait hesap ve işlemlere ilişkin bilgileri diğer ülkelere vermemeleridir. Bu çerçevede vergi cennetleri, ülkelere yabancı sermaye getirecek olan gerek gerçek gerekse kurumsal yatırımcılara çeşitli vergi ve yatırım avantajları sunmaktadırlar. Vergi cenneti ülkelerin sağladıkları yatırım ve vergi avantajlar ekte yer alan tablolarda ayrıntılı olarak yer almaktadır. (Tablo 1 ve 2)²

Yazımızın bundan sonraki bölümlerde ise vergi cennetlerinin sunduğu avantajlar ve bu avantajların nasıl kullanıldığına ilişkin kısa açıklamalarda bulunacağız.

I- Gemi Şirketlerinin Kullandıkları Avantajlar:

Uluslararası alanda gemi veya hava taşımacılığı yapan şirketler ödeyecekleri vergileri minimize etmek veya hiç vergi ödememek için vergi cennetlerine yönelmektedirler. Bu çerçevede sözkonusu uluslararası şirketler gemilerini vergi cenneti ülkeler adına tescil etmekte ve bu ülkelerin bayrağı altında faaliyetlerine devam etmektedirler. Vergi cenneti ülkelerinin bayrakları altında taşımacılık faaliyetinde bulunan gemicilik şirketleri böylece kendi ülkelerinin koymuş olduğu bir çok hukuki kural ve düzenlemeler ile ekonomik kısıtlamalardan kurtulmuş olmakta ve elde ettikleri kazançlar üzerinden vergi cenneti ülkenin uyguladığı orana bağlı olarak hiç veya düşük oranlı bir vergi ödemektedirler. Özellikle Panama ve Liberia yukarıda saydığımız avantajları sundukları için dünyadaki gemi şirketleri için birer çekim merkezleri durumundadır. Ayrıca sözkonusu ülkeler dışında Bahamas, Bermuda ve Hong Kong da bu alanda bir çok teşvik sağlamaktadır.

II-Turizm Şirketlerinin Kullandıkları Avantajlar:

Turizm şirketleri vergi cenneti ülkeler üzerinden ticari işlemlerini ve satışlarını gerçekleştirmeleri halinde bu ülkeler tarafından sunulan vergi avantajlarını rahatlıkla kullanabileceklerdir. Örneğin Bermuda bu alanda bir çok teşvik uygulamaktadır. Ayrıca bazı vergi cenneti ülkelerde hotel inşası ve işletilmesinden elde edilen gelirler belli bir süre için vergiye tabi tutulmamaktadır. Örneğin Puerto Rico'da bu tip yatırımlar için 30 yıl süre ile vergi alınmamaktadır.

III- Taşınmaz Mal Sahiplerinin Kullandıkları Avantajlar:

Özellikle taşınmaz malı bulunan kişiler bu taşınmazları vergi cenneti ülkelerde kurdukları şirketlerin bilançolarına dahil ederek kendi ülkelerindeki vergi yükümlülüklerinden kurtulmak istemektedirler. Bu yöntemle hem vergi avantajından hem de taşınmazların kendi ülkelerinin dışındaki bir ülkede bulunan bir şirkete kayıtlı olması nedeniyle taşınmazın kime ait olduğunu gizleyebilmektedirler. Bu yöntemde kişiler taşınmazlarını satmak istemeleri halinde vergi cennetindeki taşınmazın kayıtlı olduğu şirketin hisselerini satmayı tercih etmektedirler. Böylece kendi ülkelerindeki yüksek vergi oranlarından kurtulmuş olmakta ve taşınmaz malın mülkiyetinin kime geçtiği gizlenebilmektedir.

IV- Off-Shore Holding Şirketlerinin Kullandıkları Avantajlar :

Vergi cenneti ülkelerde Holding şirketlere bağlı şirketler açılması halinde vergi cenneti ülkeler bazı vergi önceliklerini bu şirketlere vermektedirler. Örneğin, Hollanda ve

Lüksemburg gibi. Bu yöntemle iki ülke arasında vergi anlaşması bulunması halinde temmetülerden alınan stopaj azaltılabilir.

V- Off-Shore Finans Şirketlerinin Kullandıkları Avantajlar :

Vergi cennetlerinin Off-Shore Finans şirketlerine sunmuş oldukları avantajları bir örnekle açıklayabiliriz. Örneğin Almanya'da merkezi bulunan bir şirketin (C) vergi cenneti (A) ve vergi cenneti olmayan (B) bir ülkede birer şirketleri bulunsun. Vergi cenneti ülkedeki şirket (A) tarafından vergi cenneti olmayan ülkedeki (B) şirkete kredi verilir. (B) almış olduğu bu kredi karşılığında (A)'ya belli bir miktar faiz ödemesinde bulunacaktır. Böylece (B) faaliyette bulunduğu ülkede beyan edeceği gelirden ödediği faiz indirim konusu yaparak vergi yükünü azaltmaktadır. (A) ise zaten vergi cenneti ülkesinde faaliyette bulunduğu için elde etmiş olduğu faiz gelirleri vergiye tabi değil veya çok düşük miktarda vergiye tabidir. Böylece (C) (B) ülkesinde elde etmiş olduğu gelirin bir kısmını (A) ülkesine hiçbir maliyete katlanmadan tranfer etmiş bulunmaktadır. Söz konusu şirketler zinciri vergi ödenmemesi için ikiden fazla olabilir.³

\\clip_image001.png">

VI-Kısıtlayıcı Döviz Politikalarından Etkilenmek İstemeyen Şirketlerin Kullandıkları Avantajlar:

Şirketlerin faaliyette buldukları ülkelerde uygulanan kısıtlayıcı döviz politikaları, şirketleri vergi cennetlerine yöneltmektedir. Bir örnekle anlatmak gerekirse, (A) şirketi Almanya da kayıtlı olarak faaliyette bulunmakta olsun ve söz konusu şirketin de Türkiye'de kurulu ayrı bir şirketinin (B) bulunduğunu varsayalım. Eğer Almanya'da kısıtlayıcı bir döviz politikası uygulanıyor ise, (A) şirketi Türkiye'deki (B) şirketinin elde ettiği karın Almanya'ya transferini istemez. Çünkü söz konusu karın tekrar yatırım amacıyla yurt dışına çıkarılması Almanya'daki kısıtlayıcı döviz politikaları nedeniyle oldukça zor olacaktır. Bu nedenle Almanya' da bulunan şirket vergi cennetlerinin birinde (C) şirketini kurar ve Türkiye'den elde ettiği karı vergi cennetinde kurulu olan (C) şirketine aktararak döviz kısıtlayıcı politikalardan kurtulmuş olur.

VII- Üretim Şirketlerinin Kullandıkları Avantajlar:

Bilindiği üzere vergi cennetleri üretim merkezleri olarak kullanılabilir. Vergi cennetlerinin sağladıkları serbest liman ve gümrüksüz bölgeler (Hong Kong, Bahamas gibi) bu ülkelerde üretim yapıp dünyaya buradan ihraç etmek isteyen şirketler için oldukça önemli bir kolaylık sağlamaktadır. Ayrıca şirketler bu ülkelerde üretmiş oldukları malları global pazarda faaliyette bulunan diğer kardeş şirketlere yüksek bedelle satmak suretiyle elde ettikleri karın vergi cenneti ülkede kalmasını sağlamakta ve bunun yanısıra söz konusu karın düşük veya sıfır oranda vergiye tabi tutulmasını olanak kılmaktadırlar. Ayrıca kar vergi cenneti ülkede kaldığı için söz konusu karın başka ülkelere kolayca transferi mümkün olabilecektir.

VIII- Off-Shore Lisans ve Patent- Holding Şirketlerinin Kullandıkları Avantajlar:

Global pazarlarda faaliyette bulunan şirketler lisans, trademarks (marka hakkı), franchising rights, Know-How , copyrights (kopya hakkı), patent hakları gibi hakları veren şirketleri vergi cenneti ülkelerde kurarak vergi ve karın transferine yönelik bazı avantajlar elde edebilirler. Örneğin, (A) şirketi İngiltere'de kayıtlı olarak faaliyette bulunmakta olsun ve söz konusu şirketin de vergi cenneti bir ülkede kurulu kardeş bir şirketinin (B) bulunduğunu ve bu şirketinde global pazarda franchising haklarını sattığını varsayalım. Franchising hakları vergi cenneti ülkesinde bulunan (B) şirketi tarafından (A) şirketine satılarak (A) nın İngiltere'de elde etmiş olduğu karın bir kısmı vergi cenneti ülkede faaliyette bulunan kardeş (B) şirketine transfer edilmiş olacaktır. Ayrıca (B) şirketinin söz konusu franchising satışı nedeniyle elde etmiş olduğu kar ya düşük oranla veya sıfır oranda vergiye tabi tutulacaktır. Farklı bir örnek vermek gerekirse, Almanya'da faaliyette bulunan (A) firması A.B.D de bulunan bir şirkete (D) franchising hakkı satışı yapmak istemesi halinde ve bu işlem için hem Almanya'da hemde A.B.D'de herhangi bir vergi ödemek mecburiyetinde

